

Kompas, energiebewust wonen en werken

Subsidiewijzer Frisse Scholen

versie oktober 2009

in opdracht van

Subsidiewijzer Frisse Scholen

versie oktober 2009

Waarom deze subsidiewijzer

Energiegebruik en binnenmilieu vormen op veel scholen een probleem. Het energiegebruik is vaak onnodig hoog en het binnenmilieu slecht (heeft een negatieve invloed op de gezondheid en de schoolprestaties). Het project Frisse Scholen, onderdeel van 'Kompas, energiebewust wonen en werken' heeft tot doel scholen te stimuleren minder energie te verbruiken en het binnenmilieu te verbeteren. Deze subsidiewijzer speelt in op de toenemende behoefte aan informatie over (subsidie)regelingen waarvan gebruik kan worden gemaakt om de investeringsdrempel van verbetermaatregelen te verlagen.

Voor wie?

De subsidiewijzer is gemaakt voor schooldirecties en schoolbesturen, verder te noemen "scholen" in het basis- en voortgezet onderwijs. Maar ook ambtenaren onderwijshuisvesting van lokale overheden, provincies en adviseurs kunnen met deze subsidiewijzer hun voordeel doen.

Wat staat er in?

Deze subsidiewijzer bevat een overzicht van (subsidie)regelingen van waaruit financiële bijdragen voor verlaging van de energielasten en of verbetering van het binnenmilieu mogelijk zijn. Regelingen waarvan scholen rechtstreeks of via de gemeente gebruik kunnen maken. Opgenomen zijn:

- de regelingen waarvoor uitvoeringsbesluiten voor 2009 gepubliceerd zijn
- de voor 2009 lopende tenders binnen meerjarige subsidieprogramma's
- enkele voorbeelden van lokale regelingen

De subsidiewijzer pretendeert niet volledig te zijn. Het overzicht is tot stand gekomen op basis van een tweede inventarisatie bij verschillende overheidsinstanties op landelijk en regionaal niveau. Op lokaal niveau is geen uitgebreide inventarisatie gehouden. Op dit niveau zijn alleen de regelingen van die gemeenten beschreven die bekend waren. Op lokaal/gemeentelijk niveau kunnen daarom regelingen ontbreken. Regelingen in voorbereiding zijn nog niet opgenomen. Dit geldt ook voor regelingen waarvan indirect - bijvoorbeeld via een leaseconstructie - gebruik kan worden gemaakt.

Per regeling worden de volgende aspecten vermeld:

- de titel van de regeling
- de subsidiegever en de uitvoerende organisatie,
- het doel van de regeling c.q. een korte omschrijving van de regeling
- wie de regeling kan aanvragen
- de toepasbaarheid bij nieuwbouw en/of bestaande bouw
- de voor scholen relevante voorwaarden
- het subsidieplafond en of de maximale bijdrage
- de looptijd van de regeling
- de instantie waar nadere informatie over de regeling of de aanvraag kan worden verkregen
- een link naar eventueel beschikbare hulpdocumenten

Overzicht regelingen

Subsidiegever	Uitvoerder	Titel regeling	Status	Type regeling
---------------	------------	----------------	--------	---------------

NATIONAAL

Ministerie Economische Zaken	SenterNovem	Energie OnderzoekSubsidie: Demonstratie (DEMO)	Lopende regeling, tender 2009 sluit 10 september 2009	Subsidie
Ministerie Economische Zaken	SenterNovem	Energie Onderzoek Subsidie: Unieke Kansen Programma Naar energieneutrale scholen en kantoren (UKP-NESK)	Lopende regeling, tender UKP: NESK sluit 3 december 2009	Subsidie
Ministerie Economische Zaken	SenterNovem	Subsidie Duurzame Energieproductie (SDE)	Lopende regeling	Subsidie
Diverse Ministeries	Banken / SenterNovem	Groen Financierien	Lopende regeling	Goedkoper lenen
Ministeries OCenW / VROM	GGD Nederland	Bijdrage verbeteren binnenmilieu scholen ("de ééndagsmethode")	Lopende regeling	Onderzoek/advies in combinatie met beperkte subsidiemaatregelen
Ministerie OCenW	SenterNovem / CFI	Regeling aanvullende bekostiging energiezuinigheid en binnenmilieu 2009-2010 voor voortgezet onderwijs	Lopende regeling, indienen mogelijk tot 31 december 2009	Subsidie
Ministerie OCenW	SenterNovem / CFI	Regeling verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs 2009	Lopende regeling indienen mogelijk tot 31 december 2009	Subsidie (verloopt via gemeente)
Ministerie VROM	SenterNovem	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK)	Lopende regeling	Extra uitkering gemeente- of provinciefonds.

PROVINCIAAL

Provincie Drenthe	Provincie Drenthe	Subsidieregeling Energieprojecten provincie Drenthe	Lopende regeling	Subsidie
Provincie Overijssel	Provincie Overijssel	Tenderregeling ¹ Duurzame Energie en Energiebesparing Overijssel	Lopende regeling	Subsidie
Provincie Gelderland	Provincie Gelderland	Beleidsregel subsidieverstrekking Klimaat	Lopende regeling	Subsidieregeling
Provincie Utrecht	Provincie Utrecht	Garantiefonds Energie	Lopende regeling	Borgstellingregeling
Provincie Noord-Holland	Provincie Noord-Holland	Uitvoeringsregeling Klimaat Noord-Holland 2009	Lopende regeling	Subsidie
Provincie Limburg	Provincie Limburg	Limburgse Energiesubsidie	Lopende regeling	Subsidie

¹Een tenderregeling is een specifieke subsidieregeling waarbij plannen moeten worden ingediend die vervolgens op hun kwaliteit worden beoordeeld. Daarna worden de aanvragen gerangschikt aan de hand van de criteria in het programma door een onafhankelijke adviescommissie. Afhankelijk van het beschikbare budget worden de aanvragen ten slotte toegekend of afgewezen.

Subsidiegever	Uitvoerder	Titel regeling	Status	Type regeling
---------------	------------	----------------	--------	---------------

LOKAAL

Utrecht	Gemeente Utrecht	Bijdrage verbeteren binnenmilieu scholen	Lopende regeling	Reservering middelen voor aantal beschreven activiteiten
Tilburg	Gemeente Tilburg	Revolving fund Frisse Scholen	Momenteel gesloten	Laagrentende lening voor scholen op gemeentelijke begroting
Eindhoven	Gemeente Eindhoven	Financiële tegemoetkoming Stichting Duurzaam Eindhoven	Lopende regeling	Subsidie
Amsterdam	Gemeente Amsterdam	Uitvoeringsplan verbetering schoolgebouwen in Amsterdam	Regeling start eind 2009	Co-financiering
Den Haag	Gemeente Den Haag	Beleidsregel Subsidieverstrekking Duurzaam Bouwen	Lopende regeling	Subsidie
Vlagheidefonds	Gemeenten Boxtel, Haaren, Maasdriel, Schijndel, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel, Vught, Heusden, Sint-Oedenrode, Veghel, Bernheze en Maasdonk	Regeling Vlagheidefonds voor duurzame energie 2009	Lopende regeling	Subsidie

Landelijk

TITEL REGELING	ENERGIE ONDERZOEK SUBSIDIE (EOS) DEMONSTRATIE (DEMO)
Subsidiegever	Ministerie van Economische Zaken (uitgevoerd door SenterNovem).
Doel regeling	De regeling Energie Onderzoek Subsidie: Demonstratie (EOS: DEMO) is gericht op het realiseren van een duurzame energiehuishouding in Nederland en geeft subsidie aan projecten die voor Nederland nieuwe of vernieuwende technologieën demonstreren.
Omschrijving regeling	DEMO ondersteunt onderzoeksprojecten waarbij het kan gaan om een voor Nederland nieuwe of vernieuwende technologie, een nieuw systeem, een nieuwe functie (met bestaande technologie), een nieuwe aanpak of een combinatie van nieuwe en bestaande technologie. Doel is om het ondersteunen van technische of economische risicovolle projecten die door het bedrijfsleven in één van genoemde vormen wordt toegepast. Dit alles eventueel gecombineerd met een nieuwe aanpak van de daarmee direct in verband staande sociale of economische aspecten.
Wie kunnen aanvragen	Samenwerkingsverbanden waarbij penvoerder ondernemer moet zijn / scholen kunnen wel participeren in een project.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Afhankelijk van tendervoorwaarden.
Voorwaarden	Algemeen: het onderzoek draagt bij aan een duurzame energiehuishouding en aan de innovatie ten opzichte van de huidige stand van de techniek in Nederland. Voorwaarden verder per tender bepaald.
Subsidieplafond	Per tender bepaald (tender 2009 € 7 mln).
Maximale bijdrage	Per tender bepaald.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Tender 2009 sloot 10 september 2009. Op dit moment is de regeling gesloten.
Nadere informatie over regeling	http://www.senternovem.nl/eos/subsidies/eos_demo/Index.asp
Nadere informatie over aanvraag	http://www.senternovem.nl/eos/subsidies/eos_demo/Index.asp
Beschikbare hulpdocumenten	Handleiding eos is te downloaden via http://www.senternovem.nl/mmfiles/060323%20SN-EOS%20ES_handleiding3_tcm24-177651.pdf

TITEL REGELING	ENERGIE ONDERZOEK SUBSIDIE (EOS) TENDER UNIEKE KANSEN PROGRAMMA NAAR ENERGIENEUTRALE SCHOLEN EN KANTOREN (UKP-NESK)
Subsidiegever	Ministerie van Economische Zaken, uitgevoerd door SenterNovem.
Doel regeling	Stimulering van projecten die een bijdrage leveren aan de transitie naar een duurzame energiehuishouding.
Omschrijving regeling	Op grond van de Unieke Kansen Regeling worden experimenten gestimuleerd die de eerste stappen markeren op een erkend transitiepad. Deze experimenten beogen na te gaan hoe een nieuw (deel van een) energiesysteem zich gedraagt en op welke wijze de omgeving daarop reageert. Hiermee is het de bedoeling dat de onrendabele top van dit type projecten wordt gesubsidieerd. Deze regeling bestaat uit twee onderdelen, haalbaarheidsstudies en praktijkprojecten. Het is niet verplicht om aan beide onderdelen mee te doen. Wel zult u uw aanvraag voor een praktijkproject wellicht beter kunnen onderbouwen als u de resultaten heeft van een haalbaarheidsstudie.
Wie kunnen aanvragen	Samenwerkingsverbanden waarin scholen voor basisonderwijs of voortgezet onderwijs kunnen deelnemen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Algemeen: projecten moeten passen binnen de erkende transitiepaden efficiënt en groen gas, ketenefficiency, groene grondstoffen zoals biomassa, alternatieve motorbrandstoffen en duurzame elektriciteit. Voorwaarden verder per tender bepaald. Voor deze tender zijn als aanvullende eisen gesteld dat het bruto vloeroppervlak ten minste 1000 m ² is. Daarvan heeft minimaal 70% een onderwijsfunctie of een kantoorfunctie. Voorts moeten de scholen voldoen aan maximale emissie en bepaalde energieprestaties: zie de tabellen op www.senternovem.nl/ukp_nesk/financiele_steun/index.asp
Subsidieplafond	Budget haalbaarheidsstudies € 450.000,-; praktijkprojecten € 5 mln.
Maximale bijdrage	Voor haalbaarheidsstudie 50% van de kosten, met een maximum van € 15.000,-; voor praktijkprojecten is het subsidiebedrag gerelateerd aan de gerealiseerde energiebesparing (€ 0,25 per bespaarde MJ) en bedraagt maximaal € 500.000,-.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Tender haalbaarheidsstudie gesloten, tender praktijkprojecten sluit 3 december 2009.
Nadere informatie over regeling	Via www.senternovem.nl/ukp_nesk
Nadere informatie over aanvraag	Via www.senternovem.nl/eos ; e-innovatie@senternovem.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Handleiding eos is te downloaden via http://www.senternovem.nl/mmfiles/060323%20SN-EOS%20ES_handleiding3_tcm24-177651.pdf

TITEL REGELING**STIMULERING DUURZAME ENERGIEPRODUCTIE (SDE) 2009**

Subsidiegever	Ministerie van Economische Zaken.
Doel regeling	Ondersteuning van ondernemers en particulieren die energie produceren op een manier die het milieu nauwelijks belast. Het gaat om projecten die nog net niet uit de kosten komen zonder geld van de overheid.
Omschrijving regeling	De SDE geeft langjarige zekerheid over het rendement van projecten. Daartoe is een systeem opgezet dat het verschil in kostprijs vergoedt tussen fossiele en duurzame energie: levert duurzame energie uit een project te weinig op, dan vult de SDE de opbrengsten aan. Dit gebeurt voor een periode van vijftien jaar (Wind op land en Zon-PV) of twaalf jaar (Biomassa, Afvalverbranding en Groen gas).
Wie kunnen aanvragen	Particulieren, bedrijven en instellingen (waaronder scholen); investeerders in projecten op het gebied van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbaar gas kunnen gebruik maken van de SDE.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Voor de verschillende productcategorieën apart vastgesteld (zie informatie op www.senternovem.nl/sde).
Subsidieplafond	Het SDE budget voor 2009 is € 2.585 mln. Dit is exclusief het budget voor Wind op Zee.
Maximale bijdrage	De maximum subsidie waarop u recht heeft, is het verschil tussen het basisbedrag en het correctiebedrag. Het basisbedrag is de gemiddelde kostprijs van de duurzame energieoptie die u produceert, ofwel de som van investerings- en exploitatiekosten, plus een redelijke winstmarge, gedeeld door de te verwachten hoeveelheid geproduceerde duurzame energie (euro/kWh of euro/m ³). Het correctiebedrag is gebaseerd op de elektriciteitsprijs of de gasprijs, gecorrigeerd met andere factoren die op deze prijs van invloed zijn.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Tot 31 oktober 2009, mits budget. Mogelijk zijn bepaalde productcategorieën overtekend en is subsidie hiervoor niet meer beschikbaar (kijk hiervoor op www.senternovem.nl/sde).
Nadere informatie over regeling	www.senternovem.nl/sde
Nadere informatie over aanvraag	www.senternovem.nl/sde ; aanvraagformulieren zijn te downloaden.
Beschikbare hulpdocumenten	Voor aanvraagformulieren zie http://www.senternovem.nl/sde/publicaties/index.asp

TITEL REGELING	GROEN FINANCIEREN / LENING MET LAGER RENTEPERCENTAGE
Verstrekker	De meeste banken bieden 'groene' financieringsvormen aan. Op http://www.senternovem.nl/groenbeleggen/financiering/banken_en_instellingen.asp vindt u een overzicht van banken die door de overheid erkend zijn als groene instelling, in de regeling omschreven als (een bank met) een groenfonds.
Doel regeling	Projecten stimuleren die een positief effect hebben op het milieu
Omschrijving regeling	De overheid wil het milieu verbeteren o.a. door de financiering van 'groenprojecten' aantrekkelijk te maken. Doordat de overheid een belastingvoordeel geeft aan 'groene' spaarders en beleggers kan de bank een lening met een lager rentetarief verstrekken voor een duurzaam gebouwde woning, een windturbinepark of een biologisch landbouwbedrijf. Ook voor duurzame andere utiliteitsgebouwen (waarvoor het Bouwbesluit energieprestatie-eisen stelt) kan een groene lening worden aangevraagd.
Wie kunnen aanvragen	Investeerders / eigenaren van gebouwen waar energieprestatie-eisen in het kader van het Bouwbesluit gelden, dus ook onderwijsgebouwen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw.
Voorwaarden	Het project past binnen één van de projectcategorieën en moet een groenverklaring van het Ministerie van VROM krijgen. Daarmee kan dan naar een groenfonds worden gegaan voor een "groene lening". Voor de utiliteitsbouw is er een pakket van 8 maatregelen geformuleerd waar een project aan moet voldoen.
Subsidieplafond	Niet van toepassing.
Maximale bijdrage	De groenverklaring bedraagt maximaal € 400,- per vierkante meter bruto vloeroppervlak. Voor een project komt maximaal 5.000 vierkante meter voor een groenverklaring in aanmerking. Per jaar komt maximaal 50.000 m ² voor een groenverklaring in aanmerking. De bank besluit uiteindelijk of een 'groene lening' verstrekt wordt.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Doorlopend.
Nadere informatie over regeling	www.senternovem.nl/groenbeleggen.nl
Nadere informatie over aanvraag	www.senternovem.nl/groenbeleggen.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Maatlat zeer duurzame utiliteitsbouw 2006 inclusief toelichting + handleiding projectplan zijn te vinden op http://www.senternovem.nl/groenbeleggen/projectcategorieen/duurzame_utiliteitsbouw.asp

TITEL REGELING	BIJDRAGE VERBETERING BINNENMILIEU BASISCHOLEN
Subsidiegever	Ministerie OCenW / Ministerie VROM (uitvoering door GGD Nederland).
Doel regeling	Bekostiging GGD-advies binnenmilieu en stimuleren uitvoeren kleine, bouwkundige maatregelen om het binnenmilieu basisscholen.
Omschrijving regeling	In december 2008 is GGD Nederland (in casu de 23 regionale GGD's) in opdracht van de ministeries van OCW en VROM begonnen met het bezoeken van basisscholen. De GGD komt de komende vijf jaar langs op alle basisscholen voor het uitvoeren van metingen en opstellen van een advies om het binnenmilieu in de desbetreffende school te verbeteren. Aan de hand van dit advies kunnen basisscholen een vergoeding krijgen van maximaal ongeveer € 1.500,- voor kleine bouwkundige ingrepen. Gemeenten kunnen dit tot beleid verheffen. Het beleid valt uit te breiden naar nieuwbouwplannen.
Wie kunnen aanvragen	Basisscholen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	In eerste instantie bestaande bouw.
Voorwaarden	Niet van toepassing.
Subsidieplafond	€ 13 mln in totaal.
Maximale bijdrage	Per school is een bedrag van € 1.000,- tot € 1.500,- beschikbaar.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	2008-2012.
Nadere informatie over regeling	Via de regionale GGD, kijk voor het adres op www.ggd Kennis.nl onder de knop "vind ggd"
Nadere informatie over aanvraag	Via de regionale GGD kijk voor het adres op www.ggd Kennis.nl onder de knop "vind ggd"
Beschikbare hulpdocumenten	geen

TITEL REGELING	REGELING AANVULLENDE BEKOSTIGING ENERGIEZUINIGHEID EN BINNENMILIEU 2009-2010 VOOR VO
Subsidiegever	Ministerie van OCenW.
Doel regeling	Deze regeling is er op gericht scholen voor voortgezet onderwijs in staat te stellen energie te besparen en de kwaliteit van het binnenmilieu te verbeteren en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren.
Omschrijving regeling	Op aanvraag kan een aanvullende bekostiging worden verstrekt. Die aanvullende bekostiging moet op korte termijn, d.w.z. voor 31 december 2010, worden besteed aan de energiebesparende maatregelen of aan de maatregelen ter verbetering van het binnenmilieu. Er zijn twee ronden ingelast. In de eerste ronde (indiening vóór 1 november 2009) komen projecten aan bod die al klaar liggen en dus nog in 2009 of begin 2010 kunnen worden uitgevoerd. In een tweede ronde (indiening vóór 31 december 2009) kunnen projecten aan bod komen die nog in ontwikkeling zijn, maar voor 31 december 2010 moeten zijn uitgevoerd.
Wie kunnen aanvragen	Schoolbesturen in het voortgezet onderwijs en vbo-groen aan Agrarische Opleidingscentra (AOC).
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaande bouw.
Voorwaarden	Voor een bijdrage in de kosten komen in aanmerking maatregelen op het gebied van isolatie en c.v.-installatie, luchtbehandeling en zonwering en verlichting, opgenomen in een bijlage bij de regeling. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een door SenterNovem vanaf 1 oktober 2009 te downloaden Energieverklaring Energie- en Binnenmilieu Advies (EBA), afgegeven door een bedrijf dat gecertificeerd is voor maatwerkadvies utiliteitsbouw door de Kwaliteitsborging Installatiesector (BRL9500, onderdeel 04, zie www.kbi.nl).
Subsidieplafond	€ 50.900.000 mln (€ 10.000.000 mln 1 ^e ronde; € 40.900.000 mln 2 ^e ronde).
Maximale bijdrage	De aanvullende bekostiging door het rijk bedraagt in beginsel 60% van de kosten. Voor het verplichte Energie en Binnenmilieu Advies wordt een subsidie van € 1.000,- per vestiging verstrekt. Als het budget van € 10 mln voor de eerste ronde (aanvragen tot 1 november 2009) wordt overschreden zal het budget van de tweede ronde mede worden aangewend voor de honorering van de aanvragen in de eerste ronde.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Indienen plannen 1 ^e ronde voor 1 november 2009; 2 ^e ronde voor 31 december 2009 .
Nadere informatie over regeling	www.cfi.nl ; www.senternovem.nl/frissescholen
Nadere informatie over aanvraag	www.cfi.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Regeling, bijlagen en aanvraagformulier CFI-69072 zijn te downloaden via www.cfi.nl . Het EBA met verschillende hulpdocumenten, zoals handleiding, rekenmodel e.d. zijn te downloaden op www.senternovem.nl/frissescholen

TITEL REGELING	REGELING VERBETERING BINNENKLIMAAT HUISVESTING PRIMAIR ONDERWIJS 2009
Subsidiegever	Ministerie van OCenW.
Doel regeling	Deze regeling is er op gericht scholen voor primair onderwijs in staat te stellen energie te besparen en de kwaliteit van het binnenmilieu te verbeteren en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren.
Omschrijving regeling	Aan alle gemeenten kan, op aanvraag, eenmalig een specifieke uitkering worden verstrekt die als doel heeft het aanpassen van bestaande huisvesting in het primair onderwijs waardoor het binnenklimaat verbeterd en energiebeperkende maatregelen worden getroffen.
Wie kunnen aanvragen	Gemeenten ten behoeve van basisscholen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaande bouw.
Voorwaarden	Uit projectaanvragen moet blijken: <ul style="list-style-type: none"> • welke verbetermaatregelen worden getroffen en welke investeringen daarmee gemoed gaan, inclusief totale projectkosten • dat er overleg geweest is tussen gemeente en bevoegd gezag van de desbetreffende scholen • dat er per school een Energie en Binnenmilieu Advies (EBA) is uitgebracht door een bedrijf voor energieprestatieadvies (BRL9500-04 Maatwerkadvies utiliteitsgebouwen) • dat de gemeente heeft getoetst of de kostenkanten van de projecten reëel zijn • hoe de wijze van cofinanciering is geregeld.
Subsidieplafond	€ 97,3 mln, in de bijlage van de regeling wordt het bedrag genoemd waarop in principe per gemeente recht ontstaat (trekkingsrecht). Gemeenten zullen aanvragen moeten indienen. Deze kan op meerdere schoolgebouwen betrekking hebben. Aangezien er niet voldoende budget beschikbaar is voor alle scholen, zal de gemeente zelf moeten prioriteren.
Maximale bijdrage	De aanvullende bekostiging door het rijk bedraagt in beginsel 60% van de kosten. Voor het verplichte Energie en Binnenmilieu Advies wordt een maximale subsidie van € 1.000,- per brinnummer verstrekt (eveneens 60% van de kosten).
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Indienen plannen voor 31 december 2009.
Nadere informatie over regeling	www.cfi.nl ; www.senternovem.nl/frissescholen
Nadere informatie over aanvraag	www.cfi.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Regeling, bijlagen en aanvraagformulier CFI-69004 zijn te downloaden via www.cfi.nl ; als formulier te stellen met plaketiket CFI-84887 (www.cfi.nl). Een lijst met FAQ is op www.cfi.nl en www.senternovem.nl/frissescholen te bekijken.

TITEL REGELING	STIMULERING LOKALE KLIMAATINITIATIEVEN (SLOK)
Subsidiegever	Ministerie van VROM / Ministerie BZK.
Doel regeling	De regeling richt zich naast CO ₂ -reductie ook op het verminderen van andere broeikasgassen die op lokaal niveau worden uitgestoten. SLOK is een decentrale uitkering. Uitbetaling van de toegekende uitkering gebeurt via het gemeente- of provinciefonds.
Omschrijving regeling	Gemeenten en provincies kunnen SLOK-gelden aanvragen voor <ul style="list-style-type: none"> • de inzet van menskracht, onderzoek, communicatie en educatie die worden gemaakt ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijk of provinciaal klimaatbeleid • projecten die voldoen aan de prestatiekaart lokaal klimaatbeleid • eigen projecten (deze zullen worden beoordeeld aan de hand van de SLOK-doelstellingen) Voor provincies geldt een maatwerkarrangement, zij kunnen zich hierbij laten inspireren door de Prestatiekaart voor gemeenten.
Wie kunnen aanvragen	Gemeenten en provincies, gelden kunnen ten goede komen aan projecten die gemeenten willen initiëren voor scholen in het basisonderwijs of voortgezet onderwijs.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Afhankelijk van invulling.
Voorwaarden	SLOK staat open voor alle (deel)gemeenten en provincies in Nederland. SenterNovem beoordeelt de aanvragen inhoudelijk en adviseert het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over een eventuele toekenning.
Subsidieplafond	Gemeenten € 42,3 mln, provincies € 4,7 mln.
Maximale bijdrage	Afhankelijk van aanvraag.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Indiening aanvragen door gemeenten voor SLOK niet meer mogelijk, uitvoeringsfase start. Voor concrete projecten is het raadzaam met de eigen gemeente of provincie contact op te nemen.
Nadere informatie over regeling	SenterNovem, 030-2393533, www.senternovem.nl/rgo/klimaatbeleid/slok
Nadere informatie over aanvraag	SenterNovem Den Haag, 070-3735437.
Beschikbare hulpdocumenten	Staatscourant publicatie Circulaire SLOK, juli 2008.

Regionaal

TITEL REGELING	SUBSIDIEREGELING ENERGIEPROJECTEN PROVINCIE DRENTHÉ
Subsidiegever	Provincie Drenthe.
Doel regeling	Stimuleren van de reductie van CO ₂ -uitstoot.
Omschrijving regeling	De provincie ondersteunt innovatieve projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame energie in de provincie Drenthe.
Wie kunnen aanvragen	Profit en non-profit organisaties waaronder scholen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Het project moet innovatief zijn en een voorbeeldfunctie hebben.
Subsidieplafond	Ca. € 125.000,-.
Maximale bijdrage	Per jaar worden ca. vijf à zes projecten ondersteund; de maximale bijdrage per project bedraagt ten hoogste € 35.000,-.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Doorlopend in 2009 (tot nadere visie- en besluitvorming over provinciaal subsidiebeleid heeft plaatsgevonden).
Nadere informatie over regeling	www.provincie.drenthe.nl/e-loket/subsidieloket
Nadere informatie over aanvraag	Aanvragen moeten worden ingediend bij de provincie Drenthe. Meer informatie is beschikbaar via subsidieloket@drenthe.nl ; 0592-365939.
Beschikbare hulpdocumenten	Te verkrijgen na contact met subsidieloket. Regeling is te downloaden via http://www.provincie.drenthe.nl/algemene_onderdelen/zoeken/@14693subsidieregeling_0/

TITEL REGELING	TENDERREGELING DUURZAME ENERGIE EN ENERGIEBESPARING OVERIJSSSEL
Subsidiegever	Provincie Overijssel.
Doel regeling	Terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en het verduurzamen van de energiehuishouding.
Omschrijving regeling (2008)	De provincie Overijssel stelt subsidie beschikbaar ter stimulering, ondersteuning en versnelling van projecten ten behoeve van energiebesparingsmaatregelen en de opwekking en toepassing van energie uit duurzame bronnen. De regeling richt zich expliciet op schaalvergroting van projecten door de samenwerking tussen organisaties in Overijssel te bevorderen. De provincie wil daarbij een structurele samenwerking aan gaan met partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere overheden in het kader van het Energiepact Overijssel.
Wie kunnen aanvragen	(Maak-)industrie en dienstverlenende bedrijven, onderzoeks-, kennis- en educatieinstellingen, overheden, projectontwikkelaars, investeringsmaatschappijen, brancheorganisaties en woningbouwcorporaties.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaand.
Voorwaarden	<p>Projecten kunnen betrekking hebben op bio-energie, energiebesparing in industrie en bedrijven, energiebesparing in nieuwe en bestaande woningen, energie in land- en tuinbouw en energie en brandstoffen in de sector mobiliteit en transport. De projecten worden gelijktijdig beoordeeld of ze voldoen aan de criteria van de regeling. De hoogst gerangschikte aanvragen worden vervolgens toegewezen, voor zover het jaarlijks vast te stellen subsidieplafond dit toelaat. Nieuwe gebouwen dienen een EPC te hebben minimaal 25% lager dan wettelijk voorgeschreven. Projecten kunnen worden uitgevoerd in een drietal toepassingsgebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Haalbaarheidsstudies B. Investerings C. Voorlichting en educatie.
Subsidieplafond	In totaal € 2 mln voor 2009; in december 2009 wordt budget 2010 bepaald.
Maximale bijdrage	De subsidie per project bedraagt maximaal € 60.000,- voor de in artikel 3.93, lid 2, bedoelde toepassingsgebieden A en C en maximaal € 199.000,- voor toepassingsgebied B en bedraagt ten hoogste 50% van de totale toe te rekenen kosten.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Regeling is ook in 2010 geopend, tenderdata 1 maart en 1 september 2010.
Nadere informatie over regeling	Provincie Overijssel, 038-4998101.
Nadere informatie over aanvraag	Provincie Overijssel, 038-4997565.
Beschikbare hulpdocumenten	<p>Aanvraagformulier via site verkrijgbaar</p> <p>http://provincie.overijssel.nl/beleid/milieu/energie_en_klimaat</p>

TITEL REGELING	BELEIDSREGEL SUBSIDIEVERSTREKKING KLIMAAT
Subsidiegever	Provincie Gelderland.
Doel regeling	Het Klimaatprogramma wil op korte en lange termijn doelen helpen realiseren die zijn afgeleid van het Kabinetsbeleid zoals vastgelegd in het werkprogramma Schoon en Zuinig: nieuwe energie voor het klimaat en het Nationale programma Adaptatie Ruimte en Klimaat. Met deze beleidsregel wordt een eenduidig en herkenbaar juridisch kader geschapen voor subsidieverlening voor klimaatprojecten ter uitvoering van het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011.
Omschrijving regeling	Subsidie wordt verstrekt voor projecten waarvan de activiteiten passen binnen het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011, Aanpakken en Aanpassen, zoals: <ol style="list-style-type: none"> 1 Haalbaarheidsstudies, planontwikkeling en kennisuitwisseling 2 Innovatieve projecten 3 Investerings energie-infrastructuur 4 Communicatie en bewustwording 5 Aanpak bestaande woningen 6 Projecten klimaatbestendige inrichting. Binnen de regeling kan ook subsidie worden aangevraagd voor het uitvoeren van energie-maatregelen bij scholen (en zorginstellingen, zwembaden, sporthallen, recreatie- en culturele instellingen).
Wie kunnen aanvragen	O.a. scholen in het primair of secundair onderwijs.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Er moet sprake zijn van minimaal 20% verlaging van de energieprestatiecoëfficiënt ten opzichte van de wettelijke eis (nieuwbouw) en een labelverbetering van minimaal 2 stappen ten opzichte van de bestaande situatie (bestaande bouw).
Subsidieplafond	Onbekend.
Maximale bijdrage	Alleen de meerkosten van de benodigde maatregelen om de energieprestatie te realiseren zijn subsidiabel. De subsidie bedraagt ten hoogste 50% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 100.000,- per project.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Ingegaan 21 juli 2009, tot nader order van kracht.
Nadere informatie over regeling	http://www.gelderland.nl/smartsite.dws?font=1&text=0&id=LOK-13060047
Nadere informatie over aanvraag	Provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem: telefoon (026) 359 87 52.
Beschikbare hulpdocumenten	Beleidsregel + toelichting + samenvatting zijn te downloaden via http://www.gelderland.nl/smartsite.dws?font=1&text=0&id=LOK-13060047

TITEL REGELING	GARANTIEFONDS ENERGIE PROVINCIE UTRECHT
Subsidiegever	Provincie Utrecht.
Doel regeling	Om Utrechtse organisaties te helpen om CO ₂ -emissie terug te dringen, stelt de provincie zich bij het aanvragen van leningen garant voor de extra kosten die vaak samenhangen met het investeren in groene energie.
Omschrijving regeling	Door het afgeven van een garantie biedt de provincie banken zekerheid tot nakoming van de kredietovereenkomst die de aanvrager ten aanzien van het energie- of geïntegreerde energieproject met de bank is aangegaan.
Wie kunnen aanvragen	MKB-bedrijven, non-profit instellingen waaronder ook scholen, gevestigd in de provincie Utrecht.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Om voor de bankgarantie in aanmerking te komen moet het energieproject tenminste 20% of meer bijdragen aan de reductie van CO ₂ -emissie ten opzichte van een project met een vergelijkbare capaciteit aan energieopbrengst. Het energieproject heeft een terugverdientijd van 5 tot 10 jaar. Daarnaast moet het energieproject voldoen aan de energieprestatie-eisen die in het kader van de Uitvoeringsregeling energie-investeringsaftrek 2001 aan energieprojecten worden gesteld met uitsluiting van de categorie energieadvies (zie www.senternovem.nl/eia).
Subsidieplafond	Onbepaald.
Maximale bijdrage	De omvang van het krediet waarvoor de provincie Utrecht garantie verleent wordt bepaald door de extra investeringskosten.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Vanaf 1 april 2009 tot nader datum.
Nadere informatie over regeling	http://www.provincie-utrecht.nl/prvutr/internet/milieu.nsf , zoeken op garantiefonds energie.
Nadere informatie over aanvraag	Zie regel hierboven.
Beschikbare hulpdocumenten	Nadere regels garantiefonds, en intakeformulier zijn via de hiervoor genoemde website te downloaden.

TITEL REGELING	UITVOERINGSREGELING KLIMAAT NOORD-HOLLAND 2009
Subsidiegever	Provincie Noord-Holland.
Doel regeling	Het voorkomen van klimaatverandering of het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.
Omschrijving regeling	Subsidie wordt verstrekt voor projecten die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering of het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. Scholen die innovatieve maatregelen treffen ter voorkoming van klimaatverandering of met deze maatregelen zich aanpassen aan klimaatverandering kunnen voor subsidie in aanmerking komen.
Wie kunnen aanvragen	Ondernemers en non-profit organisaties waaronder scholen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	O.a. moet de uitvoering binnen Noord-Holland plaatsvinden, er mag geen subsidie vanuit een andere regeling zijn ontvangen, men mag niet begonnen zijn in het kalenderjaar voor het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend, ook mag het werk voor ontvangst van de aanvraag nog niet afgerond zijn.
Subsidieplafond	Voor 2009: € 1,3 mln.
Maximale bijdrage	De maximale bijdrage bedraagt 80% tot een bedrag van € 20.000,-.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Regeling loopt tot 31 december 2011, indienen is elk jaar mogelijk tussen 1 mei en 31 augustus.
Nadere informatie over regeling	servicepunt-SHV@noord-holland.nl
Nadere informatie over aanvraag	Gedeputeerde Staten van Noord-Holland: Sector Subsidies, Handhaving en Vergunningen, Postbus 3007 2001 DA Haarlem, telefoon: 0800 9986734 (gratis) servicepunt-SHV@noord-holland.nl
Beschikbare hulpdocumenten	http://www.noord-holland.nl/web/show/id=101456

TITEL REGELING	LIMBURGSE ENERGIESUBSIDIE
Subsidiegever	Provincie Limburg in samenwerking met 29 Limburgse gemeenten.
Doel regeling	Stimuleren investeringen energiebesparende maatregelen bij eigenaar-bewoners, sportverenigingen en basisscholen.
Omschrijving regeling	Limburgse basisscholen kunnen van provincie en gemeente subsidie krijgen op een aantal energiebesparende maatregelen.
Wie kunnen aanvragen	Eigenaar-bewoners, sportverenigingen en basisscholen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaande bouw.
Voorwaarden t.a.v. de scholen (regeling 2009)	<ul style="list-style-type: none"> • de basisschool staat in de provincie Limburg en heeft een bouwjaar van vóór 1 januari 2007 • de opdracht voor de energiebesparende maatregel(en) wordt tussen 1 september 2008 en 1 oktober 2009 verstrekt • het apparaat of de voorziening moet zijn geïnstalleerd door een onderneming (muv zonnepanelen en TL5 adaptersets, die door de aanvrager zelf geïnstalleerd kunnen worden) • de factuur moet vóór 1 oktober 2009 zijn betaald • de aanvraag wordt ingediend binnen 3 maanden na factuurdatum, doch uiterlijk op 1 oktober 2009 • het aanvraagformulier moet schriftelijk worden ingediend en zijn voorzien van genoemde bijlagen (offerte/opdrachtbevestiging, factuur en betalingsbewijs) • subsidieaanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst • voor een basisschool wordt geen subsidie vastgesteld als het subsidiebedrag lager is dan € 500,- • per basisschool wordt eenmalig subsidie verstrekt.
Subsidieplafond voor scholen	Voor 2009 € 1.016.135,-; regeling 2010 in voorbereiding.
Maximale bijdrage	Provincie draagt per school maximaal € 1.500,- bij; de gemeentelijke bijdrage per school varieert per gemeente en bedraagt maximaal € 1.500,-. Een school die energiebesparende maatregelen neemt kan daardoor rekenen op een tegemoetkoming die kan oplopen tot € 3.000,-.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Regeling 2009 sluit 1 oktober 2009; naar verwachting start 1 januari 2010 nieuwe regeling (gegevens nog onbekend).
Nadere informatie over regeling	Internetsite: www.limburgseenergiesubsidie.nl Onder de knop 'Deelnemende gemeenten' kunt u zien wat het maximale subsidiebedrag is in uw gemeente; onder de knop 'Maatregelen' ziet u welke maatregelen voor subsidie in aanmerking komen.
Nadere informatie over aanvraag	Helpdesk: telefoonnummer 043 389 7639, of mailen naar les@prvlimburg.nl
Beschikbare hulpdocumenten	De tekst van de subsidieregels 'Nadere subsidieregels Limburgse Energie Subsidie' staat op de website van Provincie Limburg www.limburg.nl/esubsidie . Een folder per doelgroep is te bestellen via de helpdesk of op te halen bij alle deelnemende gemeenten en bij de helpdesk Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht.

Lokaal

TITEL REGELING	BIJDRAGE VERBETEREN BINNENMILIEU SCHOLEN
Subsidiegever	Gemeente Utrecht.
Doel regeling	Verbeteren van het binnenmilieu op scholen in de gemeente Utrecht, direct beginnen met voorlichting, ergste gevallen worden eerst aangepakt, geen scholen meer bouwen met een slecht binnenmilieu, leren van goede voorbeelden.
Omschrijving regeling	<p>Voorstel bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Het verspreid over een periode van 3 jaar uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten aan gebruikers van schoolgebouwen langs aanpak "Frisse scholen" SenterNovem (ééndags-methode) bij scholen met natuurlijke ventilatie, bestaande uit voorlichting, metingen en besprekingen van metingen; bij scholen met mechanische geventileerde scholen: voorlichting van betrokken beheerders/bestuur/medewerkers en gedragsbeïnvloeding leraren + metingen. Grotere scholen: combinatie van puntmeting en duurmetering b. Alle projecten voor nieuwbouw, uitbreiding en renovatie vanaf 2009 uitvoeren met een binnenmilieu op niveau B c. opstellen programma's van eisen waarmee het binnenmilieu tot niveau B gebracht kan worden d. In 2 MFA's Weide Wereld en Leidsche Rijn College binnenklimaat problemen aanpakken en criteria ontwikkelen voor andere bestaande schoolgebouwen e. Het opbouwen van expertise en dit beschikbaar stellen aan de schoolbesturen.
Wie kunnen aanvragen	Voor investeringssubsidies alleen hierboven genoemde 2 MFA's.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw (uitbreiding en/of renovatie).
Voorwaarden	Bepaald via commissievoorstel.
Subsidieplafond	Voor de periode 2009-2011: € 6.600.000,-.
Maximale bijdrage	In de regeling bepaald, investeringsbijdragen 2 MFA's liggen vast.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Regeling zelf is breder en loopt van 2009-2011.
Nadere informatie over regeling	Gemeente Utrecht, 030-2862639.
Nadere informatie over aanvraag	Gemeente Utrecht, 030-2862639.
Beschikbare hulpdocumenten	geen.

TITEL REGELING	REVOLVING FUND OPENBARE GEBOUWEN
Subsidiegever	Gemeente Tilburg.
Doel regeling	Duurzaamheid, wegwerken van armoede en versterking van mobiliteit zijn de belangrijkste thema's waar het college van B & W van de gemeente Tilburg op inzet. Energiebesparingen vormen een belangrijke pijler binnen het duurzaamheidsprogramma.
Omschrijving regeling	Voor energiebesparende maatregelen in openbare gebouwen is in 2008 een 'revolving fund' van € 2 mln ingesteld, waarin de opbrengst van de besparing wordt teruggestort. In 2008 liep daarnaast het project 'frisse scholen' (€ 1 mln). Het binnenklimaat in scholen moet beter, zeker met de huidige warme zomers en de vele platte daken, dat bevordert de leerprestaties. In 2009 is deze regeling niet voortgezet.
Wie kunnen aanvragen	Interne regeling gemeente Tilburg, op termijn wellicht ook voor (doorgecentraliseerde) scholen rechtstreeks aan te vragen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaand.
Voorwaarden	Via overleg met gemeente Tilburg.
Subsidieplafond	In totaal € 2 mln; opbrengst besparing wordt teruggestort.
Maximale bijdrage	In overleg.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	2008, krijgt misschien vervolg.
Nadere informatie over regeling	Gemeente Tilburg, 013-5428811, www.tilburg.nl
Nadere informatie over aanvraag	Gemeente Tilburg, 013-5428811, www.tilburg.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Geen.

TITEL REGELING	FINANCIËLE TEGEMOETKOMING STICHTING DUURZAAM EINDHOVEN
Subsidiegever	Stichting Duurzaam Eindhoven (gemeente Eindhoven).
Doel regeling	Het stimuleren van duurzaamheid op economisch, ecologische of sociaal gebied.
Omschrijving regeling	Duurzaam Eindhoven ondersteunt duurzame projecten van inwoners, bedrijven of maatschappelijke instellingen in Eindhoven.
Wie kunnen aanvragen	Inwoners, bedrijven, non-profit instellingen (waaronder ook scholen).
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaande bouw.
Voorwaarden	Het project moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Duurzaam Eindhoven toetst uw project aan een sociale, economische en ecologische dimensie. Voldoet een project aan twee van de drie dimensies en in ieder geval aan de dimensie ecologie, dan komt het in aanmerking voor subsidie. Verder moet het project o.a. <ul style="list-style-type: none"> • binnen de gemeente Eindhoven gerealiseerd worden • een vervolg (kunnen) krijgen in, en ten goede komen aan de Eindhovense samenleving • ook andere financiële participanten hebben (regeling gebaseerd op co-financiering) • geen winstoogmerk hebben. Een voorbeeld van een project dat in aanmerking zou kunnen komen is het treffen van duurzame en/of energiebesparende maatregelen in combinatie met een educatief programma.
Subsidieplafond	Onbekend.
Maximale bijdrage	Maximaal € 4.000,- per project.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	2009-2010.
Nadere informatie over regeling	Stichting Duurzaam Eindhoven; www.duurzaameindhoven.nl
Nadere informatie over aanvraag	www.duurzaameindhoven.nl
Beschikbare hulpdocumenten	Aanvraagformulier financiële tegemoetkoming met exacte projectvoorwaarden; aan te vragen via http://www.duurzaameindhoven.nl

TITEL REGELING	UITVOERINGSPLAN VERBETERING SCHOOLGEBOUWEN AMSTERDAM
Subsidiegever	Gemeente Amsterdam met medefinanciering vanuit de Rijksoverheid (regeling verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs 2009).
Doel regeling	Het tegelijk en samenhangend renoveren van een groot aantal basisschoolgebouwen in de gemeente Amsterdam op het gebied van energie en binnenmilieu. In de komende vier jaar wordt een aanpak uitgerold waarbij 160 bestaande basisscholen met een slecht binnenmilieu worden aangepakt.
Omschrijving regeling	Tekst van de regeling wordt rond eind oktober 2009 openbaar gemaakt.
Wie kunnen aanvragen	Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden en er is een selectie gemaakt van scholen die in de komende twee jaar aangepakt zullen worden.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Bestaande bouw.
Voorwaarden	De exacte voorwaarden worden eind oktober 2009 openbaar gemaakt.
Subsidieplafond	Het Rijk heeft de gemeente Amsterdam via de regeling verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs een bedrag van € 5 mln ter beschikking gesteld. Ook de gemeente en stadsdelen dragen bij. De exacte budgetten worden eind oktober 2009 bekend gemaakt.
Maximale bijdrage	Er is sprake van een co-financieringsregeling tussen rijksoverheid, centrale stad, stadsdelen en schoolbesturen.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	2009-2011.
Nadere informatie over regeling	Klimaatbureau Amsterdam, tel. 020-5206349, projectleider onderwijs.
Nadere informatie over aanvraag	http://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/organisatie/klimaatbureau
Beschikbare hulpdocumenten	Niet van toepassing.

TITEL REGELING	BELEIDSREGEL SUBSIDIEVERSTREKKING DUURZAAM BOUWEN
Subsidiegever	Gemeente Den Haag.
Doel regeling	Het bevorderen van een hoge "duurzaam bouwen-kwaliteit" bij de realisatie van bouwprojecten of ingrijpende verbetering van bestaande gebouwen.
Omschrijving regeling	Duurzaam bouwen subsidies zijn bedoeld om initiatiefnemers te stimuleren om gebouwen te realiseren met een hogere duurzaamheidprestatie dan in Den Haag gebruikelijk is. Ook is de regeling bedoeld om de kwaliteit van bestaande gebouwen op het gebied van energie, integraal ketenbeheer en binnenmilieu te verbeteren.
Wie kunnen aanvragen	Projectontwikkelaars, woningcorporaties en schoolbesturen.
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw en bestaande bouw.
Voorwaarden	Aanvragen worden getoetst aan de kwaliteitstabel die jaarlijks wordt vastgesteld door het college. Projecten die door hun omvang op een lagere gemeentelijke subsidiebijdrage van € 20.000,- uitkomen worden niet gehonoreerd. Er mag niet zijn begonnen met het project voordat het college goedkeuring heeft verleend. De prestatie moet in redelijke verhouding staan tot de meerkosten. Projecten dienen uiterlijk voor 1 oktober 2011 gereed te zijn.
Subsidieplafond	Ca. € 800.000,- voor 2009.
Maximale bijdrage	Hangt af van de investeringen die gedaan worden en de duurzaam bouwen thema's waaraan in het project aandacht aan wordt besteedt (speerpunten zijn energie, integraal ketenbeheer en gezond binnenmilieu). Per project is een maximale bijdrage van € 175.000,- mogelijk.
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Doorlopend, per jaar wordt subsidieplafond vastgesteld.
Nadere informatie over regeling	www.denhaag.nl/smartsite.html?id=61740 Afdeling Bouwfysica en bouwecologie gemeente Den Haag, 070 - 353 4285.
Nadere informatie over aanvraag	Afdeling Bouwfysica en bouwecologie gemeente Den Haag, 070 - 353 4285.
Beschikbare hulpdocumenten	Beleidsregel Duurzaam bouwen zie: http://zbs.denhaag.nl/risdoc/2008/RIS151925.PDF

TITEL REGELING	REGELING VLAGHEIDFONDS VOOR DUURZAME ENERGIE 2009
Subsidiegever	Gemeenten Boxtel, Haaren, Maasdiel, Schijndel, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel, Vught, Heusden, Sint-Oedenrode, Veghel, Bernheze en Maasdonk. De gemeente Sint-Michielsgestel behandelt namens de andere gemeenten alle aanvragen in nauwe samenwerking met de Raad van Advies.
Doel regeling	Met deze regeling willen de aangesloten gemeenten bijdragen aan de aanschaf en installatie van duurzame energievoorzieningen door particulieren en non-profit instellingen.
Omschrijving regeling	In het kader van deze regeling kan het fonds een financiële bijdrage verstrekken ten behoeve van een investering in een DE (Duurzame Energie)-voorziening.
Wie kunnen aanvragen	Particulieren, non-profit instellingen en gemeenten (namens scholen).
Nieuwbouw / bestaande bouw	Nieuwbouw / bestaande bouw.
Voorwaarden	Bij nieuwbouw moet de EPC de helft of minder van de geldende norm (EPN) bedragen.
Subsidieplafond	Er geldt een plafond voor de financiële bijdrage voor aanvragers binnen een gemeente (zie hiervoor de verdeelsleutel, afhankelijk van het jaarlijks beschikbare totaalbudget). Gemeenten dragen hiertoe € 1,37 per inwoner in. In totaal is 70% van het budget beschikbaar voor individuele particuliere, non-profit of gemeentelijke initiatieven. 20% van het budget is beschikbaar voor gezamenlijke grootschalige duurzame projecten (waarbij 2 of meer gemeenten betrokken zijn). 10% van het budget wordt besteed aan communicatie en administratief en financieel beheer.
Maximale bijdrage	Bij individuele projecten wordt de vergoeding vastgesteld afhankelijk van nieuwbouw of bestaande bouw en type toepassing (PV-cellen, zonneboilers, douchewater warmteterugwinning, kleinschalige windenergie, warmte-koudeopslag in de bodem). Bij grootschalige, gezamenlijke projecten bedraagt de maximale bijdrage tussen de 25 en 50% van het project (afhankelijk van het aantal deelnemende gemeenten).
Looptijd regeling / indieningstermijnen	Vanaf 1 april 2009.
Nadere informatie over regeling	http://www.sint-michielsgestel.nl/index.php?id=215
Nadere informatie over aanvraag	http://www.sint-michielsgestel.nl/index.php?id=215
Beschikbare hulpdocumenten	Documenten zoals de tekst van de regeling, aanvraagformulier, een publieksfolder zijn via de hiervoor genoemde link te downloaden.

Kompas, energiebewust wonen en werken

SenterNovem voert in opdracht van VROM / Wonen, Wijken en Integratie 'Kompas, energiebewust wonen en werken' uit. Kompas heeft tot doel bij te dragen aan de kabinetsdoelstellingen voor vermindering van de CO₂-uitstoot van de gebouwde omgeving, zoals vastgelegd in Schoon en Zuinig. Het accent ligt hierbij op de grootschalige inzet van bewezen praktijkvoorbeelden in woningbouw, utiliteitsbouw en lokaal klimaatbeleid. Kompas richt zich met kennis, advies en andere instrumenten op professionele partijen in de bouw.

De doelgroepen zijn:

- Gemeenten
- Woningbouw:
  - Woningcorporaties
  - Intermediairen voor eigenaar-bewoners en huurders
  - Projectontwikkelaars
- Utiliteitsbouw:
  - Eigenaar-gebruikers
  - Institutionele beleggers en projectontwikkelaars
  - Huurders kantoorgebouwen

SenterNovem, voor innovatie en duurzaamheid

Een sterk innovatief bedrijfsleven in een leefbare, duurzame samenleving. SenterNovem stimuleert duurzame economische groei door een brug te slaan tussen markt en overheid, nationaal en internationaal. Bedrijven, (kennis)instellingen en overheden kunnen bij SenterNovem terecht voor advies, kennis en financiële ondersteuning. Wij verbinden partijen die met passie en gedrevenheid willen werken aan een duurzame en innovatieve samenleving. SenterNovem is een agentschap van Economische Zaken en realiseert beleid in opdracht van de Rijksoverheid op een professionele, effectieve en inspirerende wijze. Meer informatie: www.senternovem.nl, info@senternovem.nl of telefoon (030) 239 35 33

Catharijnesingel 59

Postbus 8242

3503 RE Utrecht

Telefoon (030) 239 34 93

Telefax (030) 231 64 91

www.senternovem.nl

info@senternovem.nl

oktober 2009

2KPUB0901

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan SenterNovem geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten. Bij publicaties van SenterNovem die informeren over subsidieregelingen geldt dat de beoordeling van subsidieaanvragen uitsluitend plaatsvindt aan de hand van de officiële publicatie van het besluit in de Staatscourant.

The logo for SenterNovem, featuring the company name in a bold, sans-serif font with a blue curved line above it.